

(א) ז"ק נח. (ב) שקלים פ"ד ה"ב (ג) ויש"א. (ד) ויש"א. (ה) ויש"א. (ו) ויש"א. (ז) ויש"א. (ח) ויש"א. (ט) ויש"א. (י) ויש"א. (יא) ויש"א. (יב) ויש"א. (יג) ויש"א. (יד) ויש"א. (טו) ויש"א. (טז) ויש"א. (יז) ויש"א. (יח) ויש"א. (יט) ויש"א. (כ) ויש"א. (כא) ויש"א. (כב) ויש"א. (כג) ויש"א. (כד) ויש"א. (כה) ויש"א. (כו) ויש"א. (כז) ויש"א. (כח) ויש"א. (כט) ויש"א. (ל) ויש"א.

תורה אור השלם

1. ויש"א לא תקח בי השחר יעור פקודים ויסלף דברי צדיקים. שבות כג ה
2. לא תטה משפט לא תפיר פנים ולא תקח שחד בי השחר יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים. דברים טו ט

הגהות הב"ח

(א) נמי והתנן הנוטל שכר: (ב) ויש"א ד"ה נתיקא וכו' לטון פגום. וכן נתיב דף סא. ויש"א פי"ש חזקיהו דלית:

מוסף רש"י

תשבע בסוף. כשתחלמן אז תתגרש ותבטח כחובש משבע של עיבה בידה משל בעלה כלום. ולא תשבע בתחלה. כפיסקוס מוונות (לעיל פח). קטמה נטיעה. כזמה שקטמה נטיעה (ב"ק נח). גזרתי גזירות. קונטי קנסות. אלמון וזמן בן אשלוס (שם).

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קה.

**עין משפט
נר מצוה**

א ב מ"י פ"ד מהל' שקלים הלכה ז סמג עשין מה טור ש"ע ח"מ קומן ט טעף ג: ג מ"י פ"ג מהלכות סנהדרין הלכה א סמג לאוין רס טו"ש"ע שם טעף א וקומן לז טעף יח טהנה"ה: ג ד ה ו מ"י שם הלכה ה טור ש"ע שם קומן ט טע"ה:

תוספות ר"ד

תשבע בסוף פירוש כשישמעו בו שמת וחבא לגבות כתובת או תשבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום ולא תשבע בתחלה עכשיו עתה גיבורי מוונות וביי כהנים גזרתי אמרו גם עכשיו תשבע שאין בידה משל בעלה כלום ובלא שבעה אין נותנים לה מוונות. קרנא היה שקיל אסתירא מכל חד וחד ודאין להו דינא והוי עביד הכי והכתיב ושוחד לא תקח וכו' ה"מ היבא דשקיל מחד ומחבריה לא שקיל דלמא אתי לאצלווי דינא קרנא כיון דשקיל מתרווייהו לא אתי לאצלווי דינא וכי לא אתי לאצלווי מי שרי והתניא ושוחד לא תקח מ"ל אמ ללמד שלא לזכות את החייב ושלא לחייב את החייב אמרה תורה לא תקח ושוחד הני מ"ל היבא דשקיל בתורת שוחדא קרנא בתורת אגרא היה שקיל ובתורת אגרא מי שרי והתנן הנוטל שכרו לזון דיניו בטלין ה"מ אגר דינא קרנא אגר בטילה היה שקיל ואגר בטילה מי שרי והתניא מכונר הדיין הנוטל שכרו אלא שרינו דין ה"ד אילימא אגר דינא דינו דין מי שרי והתניא הנוטל שכרו לזון דיניו בטלין אלא אגר דינא בטלין אלא לאו אגר דינא וקתני מכונר הדיין ה"מ בטלה דלא מוכחא קרנא בטילה מוכח כזה דהוה התי בחמרא ויהבו ליה זוזי כי הא דר"ה הוה דלי דולא כי אתא לקמיה לדינא א"ל הב לי גברא דדלי בהריקאי פי' במקומי ואדון לכו דינא

שבע בסוף. כשישמעו בו שמת ותבא לגבות כתובתה משבע שלא עכבה בידה משל בעלה כלום: ולא **שבע בתחלה**. בשעת גיבוי מוונות: **גב' אדמון בן גדאי: גזרין גזירות**. קנסות: **קיטמה נטיעה** גרסינן צ"ק. גבי כזמה שנכנסה לרשות הניזק והזיקה קטמה נטיעת אלן כמה שמין אותה: **שפי כסף**. שמי מעות: **כחי דינין**. של עשרים **ושלשה: כחי כנסיות**. להתפלל: **כחי מדרשות**. למשנה ולתלמוד: **כחי סופרים**. ללמוד מיוקנות: **נוטלין שרין**. ומתפרנסין הימנו לפי שלא היו עסוקין במלאכתן: **כרשיעי עסקינן**. שנוטלין שכר לדון יותר מכדי חייהן: **לא ספקו**. למוונות: **אע"פ שלא רלו**. ליעול: **איססירא**. סלע: **כסורס שודא**. שלא תחייבי אס זכאי אני: **כסורס אגרא**. שכר טרחה: **הנוטל כסורס לדון**. משנה היא כנס' כסורות (דף כט): **אגר דינא**. לא אומר לכס הדין כי אס בשכר כך וכך: **אגר נטילא**. שהיה בטל ממלאכתו: **דסוה ספי כחמרי דחמרא**. מריח באוירות יין אי זה ראו להסקיים והקרוב להסתלקלל ימכרוהו מיד ושכר זה היה מנאי לו כלל יוס: **כי הא**. דעטיילא דמוכח שרי: **הנו לי גברא דדלי**. מיל משקה שדומי: **כחריקאי**. במקומי. **כחריקאי** אומר אני שהוא לטון (ס) פגום כמו קניס חרוקות דשחיתת חולין (נע): **כלו** שאני מסתלק ונפגם מקומי: **אינו**

קשיא תלתא אתרין קשיא גזירות אגורות. ואל"ת אלרצה אי גזילה וגזירה מרי מיילי נינהו תלתא אתרי לא קשיא דדייני גזילה הוו תלתא דייני גזירות לא הוו אלא מרי ואמר רבי מרדכי דאינו סברא שמהל לדיין א' שמי שררות דכמה אנשים חשבים היו צירושלים שהיו יכולין לעמוד לכל שררה ושררה ועוד אי לאחד מהם הוו שמי שררות לחנן המצרי היה לו להיות שהיה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס כמו שפי"ר"ת. מ"ר: **דחשיב** י"ה קתני. ואין לפרש דחשיב ליה יותר דהא מוכח בצרייתא דחנן המצרי היה חשוב יותר מחנן בן אבישלוס מדקתני ליה צרישא אלא ה"פ דחשיב ליה צמר הכי דלחייבי כזו מתני' חנן אומר שני דברים אלמון אומר שבעה קתני דלא חשיב ליה כגון חנן המצרי שלא דבר כלום לא קתני ולי לראה דחשיב ליה המצרי צרישא הכי על גב דקתני חנן המצרי צרישא הכי נמי אשכחן מ' מעשה צרבי אלעזר ור' יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור"ע אע"פ שר"ע היה חשוב מרבי אלעזר בן עזריה שהוא היה ראש לחכמים וכלל דוכתי אמרינן (פסחים ג.) כגון ר"ע וחבריו וציליהי פ"ק דיבמות (דף טו.) גבי מעשה דרבי דוסא בן אלן ודחריו מי רבי אלעזר בן עזריה ואחריו מי ר"ע וכשנכנסו אללו אמר לר' יהושע יש בן לעזריה חזרניו הכי לא היה יודע שר' אלעזר בעולם ולר' עקיבא אמר אמה הוא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו ואפ"ה מוכרי ר' אלעזר צרישא והיינו טעמא ו' שהיה ממשפחה מיוחסת יותר מר"ע שהיה עשירי לעזרז וגם צביל נשיאותו הכא נמי דקתני חנן המצרי צרישא לא צביל שהיה חשוב יותר אלן מפני שהוא ממשפחה מיוחסת יותר מחנן בן אבישלוס ואומר רבי דמ"מ תקשי לן אמאי לא משני כדמשני ר"ת ולאו פירכא היא דאי מנא להו לפי שדברו במשנתנו הוה ליה למיתני שני דייני גזירות שהיו צירושלים אבל מדקתני היו צירושלים משמע שנים היו ותו לא ועוד מדתניא בסמוך רבי נתן אומר אף נחום המדי אחד מדייני גזירות שצירושלים היה ועל כרחק אצרייתא לא קאי דא"כ לר' נתן ארבע הוו ואנן מוקמינן דההיא דקתני שלשה אלמון וחנן נחום המדי לרבי נתן אלא ודאי דחשיב ליה החשובין יותר משום הכי קאמר אף נחום המדי היה אחד מגזירי גזירות והיה חשוב כמותס. מ"ר: **גזרתי גזירות** שבירושלים היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה. הא דלא פריך הכל והיכי עזדי הכי והכמיז ושוחד לא תקח כדפריך עליה דקרנא אומר ר"ת משום דלא [אסור] אלא מצעלי דינים אבל הכא משל צבור ורבי מפרש דהכא לאו בתורת שכר היו נוטלין אלא הכא כל שעה היו יושבין צדון ולא היו עוסקין בשום מלאכה ולא היה להם כזמה להתפרנס והיה מוטל על הצבור לפרנסן אבל קרנא אקראי בעלמא היה יושב ולא היה לו ליעול שכר ומהאי טעמא נמי אחי ספיר הא דקאמר לקמן (דף קו.) מלמדי הלכות שחיתה והלכות קמייהו היו נוטלין שברן מתרומת הלשכה אף על פי ששכר תלמוד תורה אסור כדאיתא צפרק אין צין המודר (מדים דף לז.) מ"ר:

אפילו

